

II.

Wie zich in ons land met gerechtelijke geneeskunde bezighoudt — hij zij rechtsgeleerde of geneeskundige — moet de leemten op dit gebied bemerkt hebben, met name het ontbreken van eenige regeling betreffende de benoeming van deskundigen voor het gerechtelijk-geneeskundig onderzoek. In een zestienjarige loopbaan als gerechtelijk-geneeskundige bij de rechtbank te Arnhem heb ik meermalen het ontbreken van eenige regeling in dit opzicht betreurd, waardoor soms naast mij als deskundige iemand aangewezen werd, die geen lijkopening, laat staan een gerechtelijk-geneeskundig onderzoek kon verrichten, en die daarvoor tegenover mij openlijk uitkwam. Reeds vroeger heb ik meer dan eens ¹⁾ op de nadeelen van het ontbreken van een regeling gewezen. In beginsel kan ik medegaan met de opmerkingen van dr. DE JOSSELIN DE JONG c.s. in drie punten :

10. dat een regeling gewenscht en op den duur noodig is ;

20. dat hierover in de eerste plaats geraadpleegd moeten worden zij, die in ons land geregeld de gerechtelijke geneeskunde beoefenen en de rechterlijke colleges ²⁾ ;

30. dat verbetering van de geldelijke vergoeding zeer noodig is.

Wat het tweede punt betreft, wil ik opmerken, dat het eenzijdig zou zijn, een regeling tot stand te willen brengen zonder daarbij overleg te willen plegen met die rechterlijke ambtenaren, waarmede wij als gerechtelijk-geneeskundigen te maken hebben, t. w. met de officieren van justitie en de rechters van instructie. Maar daarnaast zijn in de eerste plaats aangewezen, om bij een eventueele regeling van advies te dienen, de beoefenaars der gerechtelijke geneeskunde zelve en niet de Maatschappij tot bevordering der geneeskunst; immers, in dat laatste geval zouden feitelijk alle geneeskundigen van Nederland hun meening geven over iets, waarover zeker 95 pCt. hunner niet competent zijn te oordeelen.

Maar ik ga niet mede met de slotsom, dat uitsluitend als gerechtelijk-geneeskundigen moeten aangewezen worden de prosectoren der groote ziekenhuizen, wat in het onderhavige geval zou beteekenen een monopolie voor de prosectoren der academische ziekenhuizen en die van het Haagsche en Rotterdamsche ziekenhuis. Ik denk er niet over, iets op de bekwaamheid dier heeren af te dingen, maar een patholoog-anatoom is — men kan het tusschen de regels van hun opstel door lezen — daarom nog geen gerechtelijk-geneeskundige ³⁾. Voor „de beoordeeling, in hoeverre bepaalde afwijkingen wijzen op de noodzakelijkheid van het inroepen van scheikundige of andere deskundige hulp en voor de appreciatie van de waarde der bijomstandigheden” moet men in de eerste plaats gerechtelijk-geneeskundige en behoeft men zeker geen patholoog-anatoom te zijn. Praktisch zou een dergelijke regeling op groote bezwaren stuiten : de zoo gewenschte voeling tusschen de rechterlijke macht en de gerechtelijk-geneeskundigen zou verloren gaan, wanneer de laatsten slechts in weinig plaatsen van ons land woonachtig zijn. De ervaring heeft mij geleerd, dat het niet alleen gewenscht, maar noodig is, dat de gerechtelijk-geneeskundige woont in de plaats, waar de rechtbank zetelt.

Maar er is meer : er doen zich gevallen voor (o.a. bij de beantwoording der vraag : zelfmoord of misdaad), waar een spoedig onderzoek ter plaatse door rechtbank en deskundigen gewenscht is. Stel nu, dat een dergelijk onderzoek moet plaats hebben te Sluis; indien dan de rechtbank te Middelburg moet wachten op de komst van een deskundige uit Rotterdam of Utrecht, in plaats van terstond te kunnen gaan naar Sluis

1) Zie hierover een ingezonden artikel van mijn hand in het *Weekblad van het Recht* 1913, n°. 9487 en *Geneeskundige Bladen*, zeventiende reeks, n°. XI, bldz. 1 en 2.

2) De toevoeging betreffende de rechterlijke colleges is van mij.

3) Zie hierover ook J. P. L. HULST, *Medisch-forensische opmerkingen enz.*, in het *Tijdschrift voor Strafrecht*, Deel 26, bldz. 176.

met deskundigen uit Middelburg, gaat er minstens een dag verloren, waarin groote kans bestaat, dat ter plaatse niet alles in statu quo ante wordt gelaten. Verder wil ik wijzen op de bezwaren, aan lijkentransport over groteren afstand verbonden, (groote kosten, lange duur) en op de moeielijkheden, waarmede het vaststellen der identiteit van het lijk gepaard gaat. Indien uit een of ander dorpje van Noord-Brabant een lijk ter schouwing naar Utrecht vervoerd moet worden, dan moet, om de identiteit daarvan vast te stellen, de veldwachter (of anders een andere officieele dorpsautoriteit) medegaan, die daardoor minstens twee dagen van zijn standplaats afwezig is. Maar bovendien zal het dan meestal onmogelijk zijn, dat de gerechtelijk-geneeskundige lijkopening bijgewoond wordt door den officier van justitie en den rechter van instructie, iets, waarop ik steeds prijs stel, en dat, naar ik geloof, altijd zeer wenschelijk zal zijn. Men kan toch van deze rechterlijke ambtenaren niet vergen, dat zij, alleen om een lijkopening bij te wonen, een geheelen dag van hun standplaats afwezig zouden zijn.

Waar dus a priori voor gerechtelijk-geneeskundige onderzoeken niet per se patholoog-anatomen noodig zijn, daar zou ik deze regeling willen voorstellen: men (de minister van justitie of de procureur-generaal) wijze in elke plaats, waar een arrondissements-rechtbank zetelt, twee gerechtelijk-geneeskundigen aan en zoo mogelijk een plaatsvervanger, allen wonend in de hoofdplaats van het arrondissement, om desgevraagd den rechterlijken ambtenaren van deskundigen raad te dienen. Ik geloof, dat deze regeling praktisch zeer goed uitvoerbaar zal blijken en ik ben overtuigd, dat in de plaatsen, waar een rechtbank eerste klasse zetelt, zeer goed twee behoorlijk onderlegde gerechtelijk-geneeskundigen te vinden zijn. Bedrieg ik mij niet al te zeer, dan worden trouwens bij bijna alle rechtbanken der eerste klasse steeds dezelfde personen met de gerechtelijk-geneeskundige onderzoeken belast. En wat de rechtbanken der tweede klasse betreft, zoo zou men voor deze regeling zeer goed twee aangrenzende rechtbanken tweede klasse kunnen vereenigen, of men stelle voor een rechtbank tweede klasse dezelfde gerechtelijk-geneeskundigen aan, die verbonden zijn aan de aangrenzende rechtbank eerste klasse.

Waar het aantal rechtbanken in ons land 23 bedraagt, daar moet het m. i. niet onmogelijk zijn, om ongeveer 40, hoogstens 46 gerechtelijk-geneeskundigen te vinden, die in staat zijn, de rechterlijke macht behoorlijk in te lichten. Een dergelijke regeling ondervangt een aantal nadeelen, waaraan de heeren DE JOSSELIN DE JONG c. s. niet hebben gedacht, maar waarvan ik er eenige heb opgenoemd, die zeer zeker belangrijk zijn.

Arnhem, 15 Maart 1915.

G. N. BUDDINGH DE VOOGT.

DE POSITIE VAN DE GEMOBILISEERDE ARTSEN.

Met het onderschrift van de redactie op het ingezonden stuk, „De positie van de gemobiliseerde artsen”, kan ik mij geheel vereenigen. Toch acht ik het noodig, dat dit onderschrift worde aangevuld en dat er met klem op worde gewezen, dat de voorstelling, als zou zonder eenig bezwaar een groot gedeelte der gemobiliseerde artsen van het veldleger met verlof kunnen worden gezonden, ook om andere dan de door de redactie genoemde prophylactische redenen, ondoenlijk en in strijd met het belang van ons gemobiliseerde leger is. De voornaamste reden, waarom ik meen tegen het ingezonden stuk te moeten opkomen, is gelegen in mijn overtuiging, gegrond op persoonlijke ervaring, dat één officier van gezondheid onvoldoende is om in den geneeskundigen dienst bij een bataljon infanterie te voorzien. Het is mij een raadsel, hoe reserve-officieren van gezondheid, dienstdoende bij een bataljon infanterie, na ruim 7 maanden mobilisatie, kunnen schrijven (ik haal woordelijk aan): „Zij (d.w.z. de werkzaamheden) bestaan nl. in het maken van het ziekenrapport 's morgens voor den dienst gedurende